

עת"א 6640/04/19 - מיכאל ברטיק נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

08 אפריל 2019

עת"א 6640-04-19 ברטיק נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כב' הנשיא רון שפירא
עותר	מיכאל ברטיק
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים:

בפני עתירתו של העותר, אשר הינו אסיר פלילי המרצה מאסרו למשך 30 חודשים ועוד 45 ימים החל מיום 17.9.17 בגין עבירות של אלימות וסמים. עניינה של העתירה בבקשתו של העותר להוציאו לחופשה חריגה ביום 11.04.19 בשעה 12.30 לצורך ראיון ביחידה לטיפול בהתמכרויות ברחוב דבורה בחיפה. בקשתו של העותר לחופשה חריגה נדחתה בשל אי עמידה בתנאי הפקודה והתנגדות גורמי הטיפול.

העותר מסווג לקטגוריה ב/1, שהה במחלקת התמכרויות בחרמון במשך 7 חודשים ונפלט לאחר שחזר מחופשה חריגה בשל מות אחיו ב- 11/2018 עם בדיקת שתן חיובית. העותר הועבר לבית סוהר כרמל ומשולב בקבוצות טיפול. העותר הופגש עם נציג רש"א לקראת ועדת שחרורים בעניינו וביום 21.2.19 נמצא מתאים לבחינת הכנת תכנית שיקום בקהילה ובמקביל הוגשה לוועדה תכנית שיקומית פרטית מטעם העותר. העותר התייצב ביום 17.3.19 בפני ועדת השחרורים, אשר הורתה כי הדיון ידחה ליום 5.5.19 ועד אז תיבחן התאמת האסיר לכניסה לתכנית התמכרויות בקהילה ובמקביל תורחב התכנית השיקומית שהוגשה לוועדה.

העותר טוען כי בשים לב להמלצות הנ"ל תואם לו ראיון במרכז לטיפול בנפגעי סמים ליום 11.4.19 בשעה 12.30. העותר הגיש בקשה לחופשה חריגה, אך המשיב דחה את הבקשה לאור מידעים שליליים ובדיקת שתן מלוכלכת וסירובו של העותר לקהילה סגורה. העותר טוען כי החלטת המשיב הינה שגויה. נטען כי מלוא הנתונים שעמדו בבסיס ההחלטה המנהלית עמדו בפני ועדת השחרורים, אשר הורתה למצות האופציות הטיפוליות לקראת הדיון הנדחה. נטען כי סיכול אפשרות לבחינת שילובו של העותר ביחידה להתמכרויות, אופציה טיפולית שיכול ותעמוד בין לבדה ובין בשילוב עם התכנית הטיפולית הפרטית שהוצגה בפני הוועדה, יש בו כדי לסכל את החלטת ועדת השחרורים. נטען כי הגם שבעברו של העותר בדיקת שתן מלוכלכת, העותר נתן הסבר בדבר הרקע לשימוש ומאז הקפיד על מסירת בדיקות נקיות. כן נטען כי לא בכדי רש"א מצאוהו מתאים להכנת תכנית שיקומית ומדובר במי שעבר כברת דרך טיפולית בראשית מאסרו

ואלמלא האבל הכבד בו היה שריו ועודנו, סביר כי היה משלים ההליך הטיפולי זה מכבר. נטען כי לא ברור מהו החשש העולה מיציאתו של העותר לחופשה חריגה קצובה בזמן ובתנאים, כאשר אין מדובר בפריבילגיה אלא יציאה לתכלית ראויה לבחינת אפיקי שיקום שיש בה להוציא לפועל החלטת ועדת שחרורים. נטען כי למעט החריגה שניתן לה הסבר העותר מקפיד על התנהגות ראויה בין כתלי בית הסוהר, משולב במדרשה ובקבוצות, ולכן החלטת המשיב אינה סבירה.

המשיב טוען כי בקשת העותר לחופשה חריגה למטרת ראיון במרכז לטיפול בנפגעי סמים בחיפה נבחנה על ידי הנהלת הכלא ונדחתה בשל אי עמידה בתנאי הפקודה והתנגדות גורמי הטיפול, זאת מכיוון שלעותר מידעים שליליים (ריב בין אסירים ביום 03.04.18) ומכיוון שלעותר ניתנה חופשת אבל חריגה בכלא חרמון ב-11/2018 במהלכה השתמש בסמים, דבר שגרם להרחקתו ממסגרת הטיפול. נטען כי עם הגעתו לכלא כרמל הוצעה לו בחינת תכנית רש"א אך הוא סירב. לטענת המשיב, פקודת הנציבות "חופשות אסירים" (04.40.00) קובעת את המקרים בהם המשיב יכול לאשר חופשה מטעמים מיוחדים לאסיר. הפקודה מאפשרת הוצאתו של אסיר לחופשה מטעמים מיוחדים לצורך "הכנת תכנית שיקום לאחר שחרור" וזאת על פי המלצת הגורמים הרלוונטיים (גורמי הטיפול והשיקום במקרה זה). אין זה המצב בענייננו. נטען כי מהתייחסות מפורטת של ראש תחום טיפול ושיקום בכלא כרמל עולה כי העותר זקוק לטיפול אינטנסיבי בתחום ההתמכרויות ובהתאם לכך הוצע לו על ידי גורמי הטיפול בכלא ונציגי רש"א לבנות עבורו תכנית טיפולית במסגרת קהילת "רטורנו", אך העותר סירב לכך. כעת מבקש העותר לצאת לחופשה מיוחדת לראיון לצורך הכנת תכנית טיפולית אשר אינה עומדת בקנה אחד עם המלצת גורמי הטיפול ורש"א ומשכך מתנגדים גורמי הטיפול ליציאת העותר לחופשה.

המשיב טוען עוד כי לפני כארבעה חודשים אושרה לעותר חופשה מיוחדת בעקבות פטירת אחיו ועם חזרתו מהחופשה ניטלה ממנו דגימת שתן אשר נמצאה חיובית לשימוש בסם מסוכן מסוג קוקאין. נטען כי בהעדר המלצת גורמי הטיפול בקשת העותר אינה נמנית עם המקרים בהם ניתן לאשר הוצאתו של העותר לחופשה מטעמים מיוחדים בהתאם לפקודת החופשות. נטען כי בהחלטת ועדת השחרורים התייחסה הוועדה לאפשרות שהעותר יפנה מיוזמתו ליחידה לטיפול בהתמכרויות באזור מגוריו וקבעה כי אין במצב הדברים להיום בהצעה זו כדי לענות על איון הסיכון. המשיב מדגיש כי העותר מוזמן לפנות לגורמי הכליאה על מנת לתאם את הריאיון בין כתלי הכלא כנהוג במקרים דומים. נטען כי החלטת המשיב התקבלה בהתאם להוראות הדין והעותר לא הראה כל פגם המצדיק התערבותו של בימ"ש זה.

במענה לטענות המשיב טוען העותר כי ההפניה לבחינת התאמה ליחידה להתמכרויות נעשתה על פי בקשת ועדת השחרורים במטרה להרחיב את עניין ההתמכרויות. החומר בעניינו הועבר ליחידה להתמכרויות ונקבעה לו פגישה לראיון התאמה. נטען כי המשפט בהחלטת ועדת השחרורים לפיו "אין במצב הדברים להיום בהצעה זו כדי לענות על איון הסיכון" נאמר בהקשר לרישא המשפט לפיו "המשקם הפרטי אומר לעניין זה שעל האסיר לפנות מיוזמתו ליחידה להתמכרויות". נטען כי הוועדה סברה כי מן הראוי כי היחידה להתמכרויות תמצא את העותר מתאים לטיפול באמצעותה ורק אז תאזין המסוכנות. כן נטען כי דברים אלה מובהרים בסעיף ב' להחלטה לפיו מבוקש כי תכנית השיקום (הפרטית) תתייחס ביתר הרחבה לעניין ההתמכרות ותגיש חו"ד עדכנית לעניין זה עד מועד הדיון הבא. ביחס לבדיקת השתן נטען כי יש לשים לב לחלוף הזמן, נסיבות השימוש והתנהגותו של העותר לאחר מכן לאורך זמן, כאשר הראיה היא שגם רש"א וגורמי הטיפול מצאו שהאסיר מתאים להמשך בדיקת התאמה.

דין והכרעה:

ראשית אציין כי החלטתי ניתנת על בסיס העתירה והתגובות שהוגשו בכתב, זאת בשים לב ללוחות הזמנים הנדרשים ואילוצי בית המשפט.

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי במסמכים שהוגשו לעיוני, הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה, כפי שהוגשה, שכן לא מצאתי כי נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק התערבות.

פקודת הנציבות העוסקת בחופשות אסירים קובעת כי חופשה אינה זכות מוקנית, אלא טובת הנאה הנתונה לשיקול דעתו של המשיב [סעיף 2 לפקודה; ראו גם: רע"ב 3851/14 **אבו עינם נ' שב"ס** (30.05.2014)].

כמו כן, פקודת הנציבות, אשר קובעת את המקרים בהם תאושר לאסיר חופשה מטעמים מיוחדים, קובעת כי ניתן לאשר חופשה מטעמים מיוחדים לשם הכנת תכנית שיקום על פי המלצת קצין שיקום או ראש תחום עו"ס או קצין אסירים או רב בית הסוהר. במקרה זה לא ניתנה המלצת הגורמים הנ"ל לאשר לאסיר חופשה מטעמים מיוחדים לשם הכנת תכנית שיקום. על כן, החלטתו של המשיב ניתנה כדין.

יחד עם זאת, בעניינינו מדובר באסיר שרש"א וגורמי הטיפול בכלא מצאו שהינו מתאים להמשך בדיקת התאמתו לתכנית שיקום. גם ועדת השחרורים בהחלטתה מיום 17.03.19 קבעה כי יש לדחות את הדיון בבקשה לצורך: א. בדיקת התאמת האסיר לכניסה לתכנית התמכרויות בקהילה כמוצע על ידי רש"א; ב. במקביל וללא שום קשר בחינת התאמה לתכנית שיקום פרטית והגשת חו"ד עדכנית עד למועד הדיון הבא בוועדה.

המשיב הדגיש בתשובתו לעתירה כי העותר מוזמן לפנות לגורמי הכליאה על מנת לתאם את הריאיון בין כתלי הכלא כנהוג במקרים דומים.

על כן, לאור המפורט לעיל, סבורני כי יש לדחות את העתירה שכן לא נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק התערבות, זאת בכפוף לכך שהעותר יהיה רשאי לפנות לגורמי הכליאה על מנת לתאם את הריאיון בין כתלי הכלא והמשיב יתחשב לעניין זה בכך שמדובר באסיר שרש"א וגורמי הטיפול בכלא מצאו שהינו מתאים להמשך בדיקת התאמתו לתכנית שיקום ובהחלטת ועדת השחרורים שקבעה כי יש לדחות את הדיון על מנת לאפשר לעותר להשלים את בחינת התאמתו גם לתכנית שיקום פרטית ולהגיש חו"ד עדכנית לעניין זה.

אוסף עוד כי ככל שוועדת השחרורים תמצא לנכון כי קיום הריאיון בן כותלי הכלא המתכונת שהוצעה ע"י שב"ס אינו עומד בתנאים הנדרשים כי אז תוכל הוועדה לפנות לשב"ס בבקשה להוציא את העותר בלווי ליחידת ההתמכרויות לשם ביצוע בדיקה וריאיון שם.

בכפוף לאמור לעיל, העתירה נדחית.

המזכירות תעביר בדחיפות עותק לב"כ הצדדים ולעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, ג' ניסן תשע"ט, 08 אפריל
2019, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא